

Frank, Marian

Koordinacja pozioma w zakresie polityki społecznej między zakładami pracy a terenowymi organami władzy, organizacjami osiedlowymi i społecznymi

Notatki Płockie 19/5-79, 19-22

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Koordinacja pozioma w zakresie polityki społecznej między zakładami pracy a terenowymi organami władzy organizacjami osiedlowymi i społecznymi

IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa zorganizowana przez Zakład Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego w Towarzystwie Naukowym Płockim

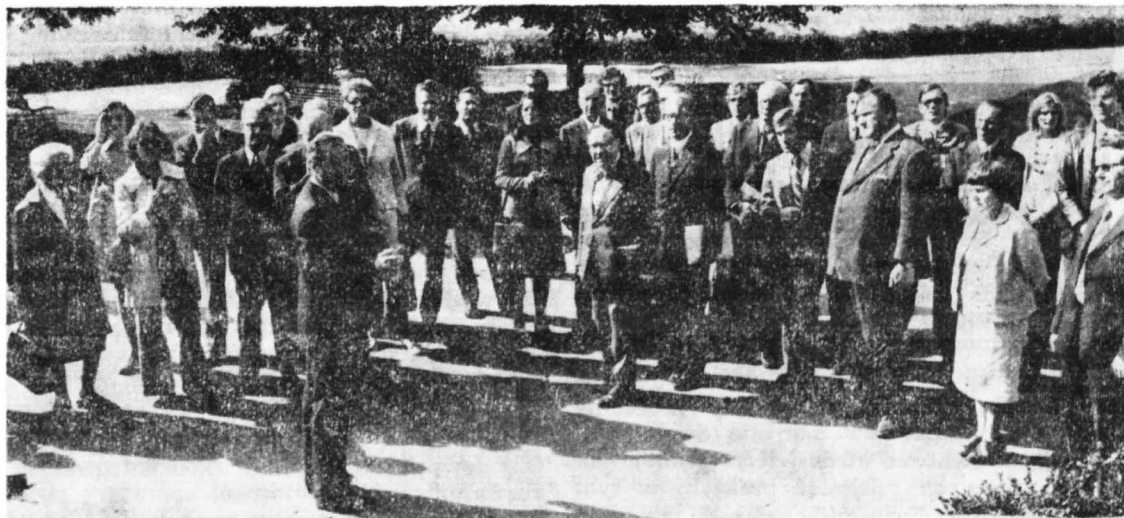
W dniach 26—28 września 1974 r. w siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego odbyła się IV doroczna konferencja naukowa zorganizowana przez Zakład Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, a poświęcona koordynacji poziomej w zakresie polityki społecznej między zakładami pracy a terenowymi organami władzy oraz organizacjami osiedlowymi i społecznymi.

Podobnie, jak w roku ubiegłym, w salach Towarzystwa Naukowego Płockiego, zgromadzili się — jak corocznie — pracownicy naukowcy uniwersytetów: Warszawskiego, Gdańskiego oraz akademii ekonomicznych: Katowic, Krakowa, Poznania, Łodzi i Wrocławia, a obok nich pracownicy przemysłu węglowego, maszynowego, chemicznego i budowlanego, reprezentujący w pierwszym rzędzie dawne służby socjalne przedsiębiorstw, a także nowo powstałe służby pracownicze zakładów pracy. Łącznie 62 osoby.

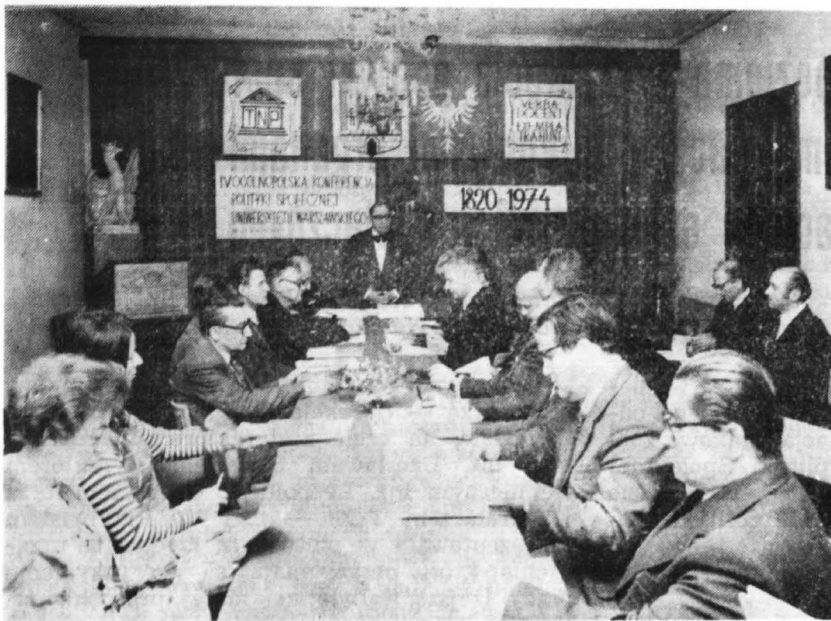
Program konferencji był urozmaicony bezpośrednimi kontaktami z płockimi zakładami pracy. I tak 26 września 1974 r. już o 8 rano, a jeszcze przed rozpoczęciem właściwych obrad, autobus Fabryki Maszyn Żniwnych w Płocku zawiózł uczestników konferencji do tych prężnie rozwijających się zakładów płoc-

kich. Z uwagi na zainteresowanie uczestników, gospodarze — dykcja i organizacja partyjna Zakładów, na czele z dyrektorem naczelnym mgr inż. Czesławem Stygarem, dyrektorem technicznym inż. Leopoldem Gręboszem oraz I sekretarzem POP — mgr J. Przybylskim zaprezentowała w pierwszym rzędzie te urządzenia, które przyczyniają się do uczynienia pracy lżejszą, łatwiejszą, mniej pracochłonną. Kolejno prezentowano gościom rozwijającą się mechanizację transportu, w pełni zmechanizowane urządzenia do składowania stali i żelaza. Uczestnicy mogli porównać warunki materialnego środowiska w dawnych halach montażowych z tymi, jakie stworzone zostały pracownikom w nowo zbudowanych halach montażowych oraz urządzenia socjalne, jak łaźnie, szatnie, pokoje śniadaniowe, wydawanie gorącej zupy, świetlicę.

W drugim dniu obrad uczestnicy konferencji odbyli wycieczkę do Zakładów Stolarki Budowlanej „Stolbud”. Przed Zakładem zostali powitani przez dyrektora zakładu inż. mgr Jakuba Chojnackiego oraz całą kadrę kierowniczą zakładu. Po wysłuchaniu kilku informacji o uporządkowaniu otoczenia Zakładów, uczestnicy podzieleni na grupy po 5 osób każda, odrębnie pod indywidualnym kierownictwem członka

26.IX.1974. Przed pomnikiem wybitnego płocczanina Ludwika Krzywickiego. Tradycyjnie ogólnopolską konferencję rozpoczęto złożeniem kwiatów u stóp pomnika Ludwika Krzywickiego. Okolicznościowe przemówienie wygłosił prof. dr Marian Frank — kierownik Zakładu Polityki Społecznej Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Fragment sali obrad w Towarzystwie Naukowym Płockim. Otwarcie konferencji przez prof. dr. Mariana Franka — jej przewodniczącego.

kadry kierowniczej zapoznawali się na tle przebiegu produkcji z urządzeniami socjalnymi, jakich załoga ma coraz więcej. Zwrócono uwagę na zaproponowaną przez plastyka kolorystykę hal fabrycznych, zagospodarowanie placu fabrycznego, urządzenie kwietników, obok których mogą pracownicy spożywać śniadanie. Dyrektor techniczny inż. Ludwik Żak zapoznał zainteresowanych ergonomią z wynikami badań przeprowadzonych nad natężeniem hałasu w halach fabrycznych oraz z projektami wyciszenia najbardziej hałaśliwych stanowisk pracy. Sprawy polepszania warunków pracy i estetyki omówił dyrektor d/s ekonomicznych mgr Jan Hilczer.

Właściwą konferencję rozpoczęło tradycyjne złożenie wiązanki kwiatów u stóp pomnika Ludwika Krzywickiego, twórcy polskiej nauki o polityce socjalnej.

Tematem zasadniczym obrad były problemy koordynacji poziomej działalności zakładów pracy i terenowych organów władzy w zakresie polityki socjalnej. Konieczność tej koordynacji — jak to stwierdzają wytyczne Biura Politycznego KC PZPR, Prezydium Rządu i Prezydium CRZZ w sprawie dalszej poprawy warunków pracy oraz zakładowej działalności socjalnej i bytowej — wynika z nowych zasad tworzenia funduszy socjalnych w zakładach pracy, wprowadzania planowej działalności w rozwijaniu usług socjalnych i ich koordynacji z działalnością urzędów ogólnodostępnych.

Wygłaszane referaty naświetlały problemy koordynacji poziomej w zakresie działalności socjalnej, zarówno od strony teoretycznej, jak i dotychczasowych osiągnięć praktyki w tym zakresie.

Prof. Marian Frank z Uniwersytetu Warszawskiego w referacie pt. „Koordynowanie planowania społecznego zakładów pracy, rad narodowych i organizacji społecznych” wyjaś-

niał najpierw samo pojęcie koordynacji poziomej, aby potem poprzez rozważania na temat wytycznych władz najwyższych w zakresie koordynacji planowania społecznego przejść do rozważania możliwości praktycznego realizowania koordynacji. Podkreślił konieczność ustawicznego koordynowania przy odejściu systemowym do organizacji, dalej koordynowanie w oparciu o plany, zróżnicowanie koordynowania w zależności od horyzontów czasowych planów, wykorzystywanie tak różnego instrumentarium jak narady, spotkania, konferencje, aby w końcu referatu eksponować znaczenie aktywnej kontroli realizowania poczynań koordynacyjnych.

Prof. dr Kazimierz Podoski z Uniwersytetu Gdańskiego wygłosił referat na temat: „Koordynacja pozioma a kształtowanie i funkcjonowanie infrastruktury szkolnictwa w Polsce (stan i perspektywy)”. W referacie tym podkreślił, że „z punktu widzenia poczynań koordynacyjnych największe znaczenie ma sprawa przekształceń szkolnictwa zawodowego, gdzie po dokonaniu reformy systemu kształcenia zmiany będą najgłębsze”. Rola zakładów pracy, a zwłaszcza wielkich organizacji gospodarczych będzie w procesie kształcenia i doksztalcenia większa niż dotąd. Większa będzie rola przyszłego miejsca pracy, a nie miejsca zamieszkania. W wielkich miastach uznanych za ośrodki przyspieszonego wzrostu poczynania koordynacyjne będą miały szczególne znaczenie.

W referacie „Problemy planowania społecznego w skali ogólnokrajowej” prof. dr Tadeusz Preciszewski z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie skoncentrował swoje rozważania najpierw wokół aparatury pojęciowej, stosowanej w polityce społecznej, aby potem przejść do ogólnych założeń planowania społecznego w warunkach gospodarki socjalistycznej i w końcu szczegółowego przedmiotu i zakresu planowania społecznego.

27.IX.1974 r. Uczestnicy konferencji przed biurowcem Zakładów Stolarki Budowlanej „Stolbud” w Płocku.

Na zdjęciu m.in.: poseł na Sejm prof. dr Zygmunt Filipowicz z Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, prof. dr Kazimierz Podoski i prof. dr Alfred Czerwiński z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr Tadeusz Przeciszewski z Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej — Curie w Lublinie, prof. dr Jan Rosner z SGPiS w Warszawie, doc. dr Helena Strzezińska z Uniwersytetu Jagiellońskiego, doc. dr Wanda Izyk z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, doc. dr Stanisław Czajka z Wydziału Nauki i Oświaty Komitetu Centralnego PZPR, doc. dr Józef Balcerek z SGPiS w Warszawie, doc. dr Czesław Czapów z Uniwersytetu Warszawskiego, doc. dr Wiesław Jędrzycki z Instytutu Organizacji i Kierowania PAN, doc. dr Kazimierz Szwenberg z Uniwersytetu Łódzkiego, mgr Tadeusz Kozera — wiceprzewodniczący Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego, prof. dr Marian Frank z Uniwersytetu Warszawskiego — przewodniczący konferencji.

Doc. dr Stanisław Czajka z Uniwersytetu Warszawskiego skoncentrował się w swoim referacie na „Koordynacji poziomej w zakresie polityczno-wychowawczej funkcji zakładu pracy”, w których to rozważaniach nawiązał do niektórych pozytywnych doświadczeń powiatowych instancji partyjnych. Ekspozował on ten szczebel instancji ze względu na jej kluczowe znaczenie dla powiatu czy miasta. Ta kluczowa pozycja powiatowej instancji partyjnej przesądza o jej uprawnieniach władczych w koordynacji poczyną zakładów pracy i organów terenowych władzy.

Doc. dr Czesław Czapów z Uniwersytetu Warszawskiego wygłosił referat na temat: „Założenia kooperacji zakładów pracy z jednostkami władzy terenowej w zakresie opieki nad młodzieżą”. W podsumowaniu swoich rozważań postulował, aby takie sprawy, jak „opieka socjalna nad młodzieżą pracującą, pomoc rodzinie pracującej, organizacja odpoczynku po pracy i doniosłej wychowawczo rekreacji były rozwiązywane wspólnie przez samorząd robotniczy i samorząd osiedlowy”.

W referacie na temat zagospodarowania czasu wolnego po pracy, poseł prof. dr Zygmunt Filipowicz z Instytutu Turystyki zwrócił uwagę na fakt, że czas wolny stał się kategorią społeczną, wg której czas wolny w jego części poświęconej odpoczynkowi jest integralnie związany z czasem pracy, przy czym przestaje być prywatną sprawą człowieka, a staje się przedmiotem troski państwa socjalistycznego.

Prof. dr Jan Rosner ze Szkoły Głównej Pla-

nowania i Statystyki w swym referacie „Wykorzystywanie czasu wolnego z uwzględnieniem badań przeprowadzonych w 4 zakładach przemysłowych m. Płocka” dochodzi do wniosku, że na terenie Płocka organizatorem i dysponentem urządzeń wczasowo-rekreacyjnych są zakłady pracy i większość współpracowników wyraża się za dalszą rozbudową wszelkich form działalności socjalnej przez zakłady pracy. Formy koordynacji w tym zakresie zakładów pracy z Urzędem Miejskim m. Płocka są jak dotąd bardzo luźne i potrzeba ściślejszej koordynacji, poprzez wspólne planowanie rozwoju bazy rekreacyjno-wypoczynkowej wydaje się być dla racjonalnego wykorzystania zasobów wolnego czasu zadaniem specjalnie ważnym.

Mgr Maria Jakubowicz z Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych wygłosiła referat pt. „Założenia koordynacji poziomej zakładów pracy z jednostkami władzy terenowej w zakresie zatrudnienia”. Rozważając układ obywatel — wydział zatrudnienia — zakład pracy, autorka eksponuje występujące w koordynowaniu tego układu trudności, wskazując na konieczność usprawnienia działalności zarówno urzędów, jak i zakładów pracy.

Zespołowy referat doc. dr. Władysława Dominiaka i mgr. Stanisława Niewiadomskiego pt. „Niektóre aspekty koordynacji polityki mieszkaniowej w skali miasta” wyeksponował niedostateczne możliwości władz miejskich w odniesieniu do poczyną zakładów pracy w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Autorzy bardzo stanowczo podkreślili ujemne następ-

W świetlicy Zakładów Stolar-ki Budowlanej. Po zwiedzeniu fabryki 2-godzinne robocze spotkanie pracowników nauki z praktykami z tych Zakładów.

stwa niektórych poczynań zakładów pracy w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz korzyści, jakie w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności można by uzyskać przez zmianę istniejącego stanu rzeczy.

Mgr Jerzy Smoliński, Sekretarz Ekonomiczny Powiatowego Komitetu PZPR z Mińska Mazowieckiego wygłosił referat pt. „Koordynacja pozioma realizacji polityki społecznej powiatu na przykładzie powiatu Mińsk Mazowiecki”. Koordynacja specjalnie w zakresie polityki inwestycyjnej umożliwiła powiatowi rozbudowę osiedli mieszkaniowych, budowę ośrodka wypoczynku niedzielnego, budowę czterooddziałowego przedszkola, międzyzakładowej przychodni lekarskiej. We wnioskach mgr Smoliński sugeruje powołanie w ramach Powiatowej Komisji Planowania odrębnego, wyspecjalizowanego zespołu dla planowania i koordynowania polityki społecznej w powiecie.

Problemy koordynacji od strony zakładu pracy prezentował w swym referacie mgr Werner Plotzke. Referat pt. „Koordynacja pozioma w zakresie polityki społecznej między Hutą »Warszawa« a władzami terenowymi i samorządem mieszkańców” w sposób bardzo przejrzysty reprezentował wkład tego wielkiego zakładu w poczynania dzielnicowej i miejskiej rady narodowej w zakresie warunków mieszkaniowych, budowy i utrzymania polikliniki i szpitala, ochrony środowiska (180 ha pasa zieleni), budowę takich urządzeń socjalnych, jak żłobki i przedszkola.

Dyrektor mgr inż. Jakub Chojnacki z Zakładów Stolarki Budowlanej przedstawił w swoim referacie możliwości i obopólne korzyści, jakie płyną dla zakładu pracy i terenowych organów władzy za koordynowania poczynań w zakresie polityki społecznej. Potrzeby mieszkaniowe, zdrowotne, rodzinne pracowników mogą być zaspokojone na dużo wyższym poziomie przy skoordynowaniu tych poczynań z władzami terenowymi.

Referat doc. dr Heleny Strzemińskiej z Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych wykraczał poza granice rozważań krajowych, prezentował bowiem jak problemy koordynacji wyglądają w Republice Federalnej Niemiec. Z referatu tego („Problemy organizacji i koordynowania czasu wolnego w RFN”) wynikało, że

poczynania z zakresu polityki społecznej nie są w ogóle koordynowane między zakładami pracy a władzami poszczególnych prowincji. Z referatu wynika, jak stosunkowo niewielka ilość zakładów prowadzi w krajach kapitalistycznych politykę społeczną.

W dyskusji, jaka odbywała się po wygłoszeniu referatów w ciągu trzech dni obrad zabierali głos: prof. dr A. Czermiński z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr T. Preciszewski, doc. dr Dominiak z Instytutu Ochrony Środowiska, pani Kowalska z Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej, mgr A. Wałęcz z Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, doc. dr C. Czapów, prof. dr Król z Instytutu Doskonalenia Kadr Kierowniczych Administracji Państwowej, doc. dr W. Muszalski z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy, prof. dr K. Podolski, doc. dr W. Iżyk z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, doc. dr K. Szewberg, dr. W. Jędrzycki z Instytutu Organizacji i Zarządzania PAN i MSWNI, mgr J. Bednarek z Zakładów „Diora” w Dzierżoniowie, doc. dr J. Balcerek ze Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, dyrektor mgr Józef Barski z Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej, dr W. Otto z Politechniki Warszawskiej — Oddział w Radomiu.

Dyskusje, a przede wszystkim polemiki rozpoczęte w sali obrad przenosiły się do uroczego Klubu „Zbrojownia”, jaki urządzone w gmachu Towarzystwa Naukowego Płockiego, do wypielegnowanych ogrodów, a kończyły często dopiero w świetlicy Schroniska, w którym mieszkała przeważająca część uczestników obrad.

Wydaje się, że temat wywołał duże zainteresowanie uczestników, którzy obiecali — w oparciu o doręczone im referaty i notatki z dyskusji — upowszechnić go w środowiskach, jakie prezentowali uczestnicy.

Specjalnie cenną wydaje się być deklaracja Towarzystwa Wszechnicy Polskiej — zgłoszona przez członka Zarządu Głównego, dyrektora mgr Józefa Barskiego — aby w oparciu o materiały przygotowane na IV konferencję TWWP przygotowało ogólnopolską konferencję poświęconą tej ważnej problematyce koordynacji poziomej zakładów pracy i terenowych organów władzy w zakresie polityki społecznej.